

U S T A W A

z dnia ..... 2016 r.

o ochronie ludności i obronie cywilnej¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

- 1) zadania oraz zasady organizacji i funkcjonowania ochrony ludności i obrony cywilnej w czasie pokoju, podczas sytuacji kryzysowych i stanów nadzwyczajnych oraz w czasie wojny;
- 2) organy właściwe w sprawach ochrony ludności oraz inne podmioty realizujące zadania z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej;
- 3) zasady informowania, ostrzegania i alarmowania przed zagrożeniami oraz edukacji społeczeństwa w zakresie ochrony ludności;
- 4) prawa i obowiązki obywateli w zakresie ochrony ludności;
- 5) zasady przygotowania i funkcjonowania ochrony ludności w czasie wojny oraz realizowania zadań wynikających z pierwszego Protokołu dodatkowego do Konwencji genewskich z dnia 12 sierpnia 1949 r. dotyczącego ochrony ofiar międzynarodowych konfliktów zbrojnych sporządzonego w Genewie dnia 8 czerwca 1977 r. (Dz. U. z 1992 r. poz. 175 oraz z 2015 r. poz. 1056);
- 6) zasady finansowania i zabezpieczenia logistycznego realizacji zadań ochrony ludności.

2. Celem ochrony ludności jest ochrona życia i zdrowia człowieka, ochrona mienia, dziedzictwa kulturowego oraz środowiska naturalnego, w sytuacji wystąpienia zagrożeń naturalnych lub spowodowanych przez człowieka. Działania zmierzające do realizacji tych celów mogą być realizowane również poza granicami kraju w ramach pomocy humanitarnej

---

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, ustawę z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej, ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawę z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym.

lub ratowniczej udzielanej zgodnie z zasadami prawa międzynarodowego i umowami międzynarodowymi.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) ochronie ludności – rozumie się przez to zintegrowaną działalność organów administracji publicznej właściwych w sprawach ochrony ludności jak również innych podmiotów realizujących zadania mające na celu ochronę życia i zdrowia ludności przebywającej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ochronę mienia, dziedzictwa kulturowego oraz środowiska naturalnego, w sytuacji wystąpienia zagrożeń naturalnych lub spowodowanych przez człowieka. Ochrona ludności realizowana jest w czasie pokoju, podczas sytuacji kryzysowych i stanów nadzwyczajnych oraz w czasie wojny, przy czym jej realizacja w czasie stanu wojennego lub w czasie wojny rozumiana jest jako obrona cywilna;
- 2) obronie cywilnej – rozumie się przez to realizację w czasie stanu wojennego lub w czasie wojny zadań, o których mowa w art. 61 lit. (a) pierwszego protokołu dodatkowego do Konwencji genewskich z dnia 12 sierpnia 1949 r. dotyczącego ochrony ofiar międzynarodowych konfliktów zbrojnych sporządzonego w Genewie dnia 8 czerwca 1977 roku, jak również zespół przedsięwzięć organizacyjno-planistycznych podejmowanych w czasie pokoju w celu przygotowania Państwa do realizacji tych zadań;
- 3) pomocy humanitarnej – rozumie się przez to działania organów administracji publicznej właściwych w sprawach ochrony ludności oraz innych podmiotów realizujących zadania z zakresu ochrony ludności zmierzające do ratowania życia i łagodzenia cierpienia ludności dotkniętej skutkami klęsk żywiołowych, sytuacji kryzysowych, konfliktów zbrojnych, konsekwencjami wymuszonej migracji oraz innych zagrożeń wywołanych działaniem człowieka. Pomoc humanitarna udzielana jest z poszanowaniem zasad humanitaryzmu, neutralności, bezstronności i niezależności;
- 4) zagrożeniach – rozumie się przez to sytuacje wywołane działaniem sił natury lub zdarzenia wywołane działaniem człowieka, których wystąpienie stwarza niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia ludzi oraz zdarzenia mogące spowodować znaczne straty w mieniu, w tym straty w dziedzictwie kulturowym oraz środowisku naturalnym;
- 5) pomocy doraźnej – rozumie się przez to tymczasowe zakwaterowanie, zaopatrzenie w niezbędne do zabezpieczenia potrzeb życiowych środki pierwszej potrzeby np.

żywność, woda, energia, podstawowe warunki sanitarne w początkowej fazie działań ratowniczych, do czasu objęcia poszkodowanych świadczeniami systemu pomocy społecznej;

- 6) zasobach ochrony ludności – rozumie się przez to siły i środki, które są przeznaczone do wykorzystywania w celu realizacji zadań ochrony ludności, w tym ludzi, infrastrukturę, środki techniczne, materiałowe i finansowe oraz bazy danych i systemy teleinformatyczne;
- 7) ćwiczeniach z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej – rozumie się przez to sprawdzenie i doskonalenie obowiązujących rozwiązań w zakresie ochrony ludności, polegające w szczególności na weryfikacji procedur działania, obiegu informacji, podejmowania decyzji, uruchamiania i dysponowania sił i środków służących realizacji zadań ochrony ludności, w tym procedur informowania, ostrzegania i alarmowania, procedur ewakuacji, organizacji identyfikacji osób poszkodowanych;
- 8) organizacji obrony cywilnej – rozumie się przez to organizacje, o których mowa w pierwszym Protokole dodatkowym do Konwencji genewskich z dnia 12 sierpnia 1949 r. dotyczącym ochrony ofiar międzynarodowych konfliktów zbrojnych sporządzonego w Genewie dnia 8 czerwca 1977 r.;
- 9) staroście – rozumie się przez to również prezydenta miasta na prawach powiatu;
- 10) wójtowie – rozumie się przez to również burmistrza, prezydenta miasta;
- 11) budowli ochronnej - należy przez to rozumieć budowlę lub wydzieloną część budynku przeznaczoną do ochrony osób, urządzeń, zapasów materiałowych lub cennych rzeczy przed skutkami działań zbrojnych, katastrof ekologicznych, przemysłowych lub innych zagrożeń.

Art. 3. Podmiotami realizującymi cele i zadania ochrony ludności, zwanymi dalej „podmiotami ochrony ludności”, są:

- 1) organy administracji publicznej;
- 2) służby, inspekcje i straże;
- 3) podmioty krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego;
- 4) ochotnicze straże pożarne i inne podmioty ratownicze niewchodzące w skład krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego;
- 5) zakłady opieki zdrowotnej, podmioty lecznicze oraz jednostki systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne;

- 6) samorządowe jednostki organizacyjne oraz spółki prawa handlowego z udziałem miasta (gminy);
- 7) organizacje pozarządowe wykonujące zadania ochrony ludności;
- 8) podmioty zarządzające systemami monitorowania zagrożeń;
- 9) podmioty realizujące zadania z zakresu ostrzegania i alarmowania ludności;
- 10) pododdziały Sił Zbrojnych, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1166, z późn. zm.²);
- 11) formacje obrony cywilnej;
- 12) podmioty i przedsiębiorcy, dla których organ właściwy w sprawach ochrony ludności przewidział i uzgodnił realizację zadań z zakresu ochrony ludności;
- 13) podmioty, na które organ właściwy w sprawach ochrony ludności nałożył obowiązek realizacji zadań obrony cywilnej.

Rozdział 2

Zadania ochrony ludności

Art. 4. 1. W ramach ochrony ludności wykonywane są zadania:

- 1) związane z możliwością wystąpienia zagrożenia, polegające na:
  - a) monitorowaniu zagrożeń i szacowaniu ryzyka ich wystąpienia,
  - b) przeciwdziałaniu występowania zagrożeń,
  - c) przygotowaniu organizacyjnym i rzeczowym do reagowania na zagrożenia,
  - d) przygotowaniu warunków do ewakuacji ludności,
  - e) przygotowaniu warunków do ochrony ludności, zabezpieczenia mienia i produktów żywnościowych, w tym budowie i utrzymaniu budowli ochronnych oraz dostosowanie istniejących obiektów do pełnienia funkcji budowli ochronnej,
  - f) szkoleniu podmiotów ochrony ludności w tym organizowanie ćwiczeń,
  - g) tworzeniu rezerw zasobów służących ochronie ludności i obronie cywilnej,
  - h) prowadzeniu edukacji społeczeństwa w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej, w tym kształtowanie świadomości zagrożeń i adekwatnych zachowań,
  - i) planowaniu i przygotowaniu procesu przekształcenia podmiotów ochrony ludności w organizacje obrony cywilnej;
- 2) związane z wystąpieniem zagrożenia, w tym wojny, polegające na:

---

² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1485 oraz z 2016 r. poz. 266, 904, 1250 i 1954.

- a) wykrywaniu zagrożeń i ich rozpoznaniu,
- b) informowaniu, ostrzeganiu i alarmowaniu ludności,
- c) wymianie i analizowaniu informacji pochodzących z systemów monitorowania sytuacji zagrożeń pomiędzy podmiotami ochrony ludności,
- d) reagowaniu i podejmowaniu interwencji oraz działań ratowniczych przez właściwe podmioty ochrony ludności,
- e) wskazywaniu i oznaczaniu stref niebezpiecznych,
- f) prowadzeniu ewakuacji ludności,
- g) wyznaczeniu pomieszczeń do tymczasowego zakwaterowania,
- h) zapewnieniu funkcjonowania służb użyteczności publicznej,
- i) zapewnieniu bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- j) zapewnieniu ochrony przed skutkami zagrożeń chemicznych, biologicznych i radiacyjnych oraz likwidowaniu skutków spowodowanych ich wystąpieniem,
- k) zapewnieniu osobom poszkodowanym lub ewakuowanym pomocy doraźnej,
- l) informowaniu rodzin o poszkodowanych członkach rodziny,
- m) stworzeniu warunków i możliwości identyfikacji osób poszkodowanych,
- n) organizowaniu lub koordynowaniu udzielania i przyjmowania pomocy humanitarnej,
- o) doraźnym grzebaniu zmarłych,
- p) pomocy w ratowaniu dóbr niezbędnych do przetrwania,
- r) realizacji innych działań niezbędnych do wypełnienia wyżej wymienionych zadań, w tym planowanie i prace organizacyjne.

2. Zadania, o których mowa w ust. 1, są wykonywane przez podmioty ochrony ludności, w zależności od rodzaju zagrożenia i właściwości podmiotu, w trybie i na zasadach przewidzianych w ustawie oraz w przepisach właściwych dla tych podmiotów.

Rozdział 3

Organy administracji publicznej właściwe w zakresie ochrony ludności

Art. 5. Organami administracji publicznej właściwymi w sprawach ochrony ludności, zwanymi dalej „organami ochrony ludności”, są:

- 1) wójt;
- 2) rada gminy
- 3) starosta;

- 4) rada powiatu;
- 5) zarząd województwa;
- 6) sejmik województwa;
- 7) wojewoda;
- 8) ministrowie kierujący działami administracji rządowej;
- 9) Szef Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju;
- 10) Prezes Rady Ministrów z upoważnienia którego działa minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Art. 6. 1. Centralnym organem administracji rządowej w sprawach obrony cywilnej jest Szef Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju.

2. Funkcje Szefa Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju pełni Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej.

3. Szef Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju podlega ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

4. Urzędem obsługującym Szefa Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju jest urząd obsługujący Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej.

5. Szef Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju w sprawach należących do swojego zakresu działania wydaje zarządzenia, wytyczne, instrukcje i regulaminy.

Art. 7. 1. Do zadań **wójta** jako organu ochrony ludności na obszarze gminy należy:

- 1) koordynowanie działań prowadzonych w zakresie ochrony ludności, przy współdziałaniu organów administracji rządowej właściwych w sprawach ochrony ludności;
- 2) tworzenie i utrzymanie zasobów ochrony ludności;
- 3) analiza i monitoring potencjalnych zagrożeń oraz ocena ryzyka ich wystąpienia;
- 4) planowanie i organizacja ewakuacji ludności;
- 5) zapewnienie osobom poszkodowanym lub ewakuowanym pomocy doraźnej;
- 6) sporządzanie corocznej informacji o stanie przygotowań gminy do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej oraz jej przekazanie do wiadomości starosty;
- 7) ostrzeganie, alarmowanie i informowanie ludności o zagrożeniach;
- 8) planowanie potrzeb w zakresie środków finansowych i materiałowych niezbędnych do realizacji zadań własnych w zakresie ochrony ludności;
- 9) planowanie, zarządzanie, organizowanie oraz prowadzenie szkoleń i ćwiczeń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej;

- 10) planowanie w sferze ochrony ludności i obrony cywilnej, w tym przygotowanie organizacyjne urzędu i podmiotów ochrony ludności do realizacji zadań obrony cywilnej w stanie wojennym i w czasie wojny;
- 11) wnioskowanie do wojskowego komendanta uzupełnień o wyrażenie zgody na nadanie lub uchylenie przydziału organizacyjno-mobilizacyjnego w ramach służby w formacjach obrony cywilnej;
- 12) planowanie przygotowań i zamierzeń w sferze ochrony ludności zgodnie z art. 21;
- 13) nadzór i kontrola realizacji zadań z zakresu ochrony ludności na obszarze gminy;
- 14) prowadzenie rejestru podmiotów ochrony ludności;
- 15) planowanie potrzeb z zakresu ochrony ludności dotyczących infrastruktury i budowli mających istotny wpływ na bezpieczeństwo ludzi i środowiska niezbędnych do uwzględnienia w planie zagospodarowania przestrzennego gminy;
- 16) nadzór w zakresie realizacji zadań z zakresu ochrony ludności przez podmioty realizujące zadania z zakresu ochrony ludności na terenie gminy;
- 17) nadzór w zakresie wykonywania zadań zleconych i koordynacja wykonywania zadań własnych z zakresu ochrony ludności przez podległe jednostki organizacyjne;
- 18) bieżące prowadzenie działań planistycznych i organizacyjnych w celu przygotowania urzędu i podmiotów ochrony ludności do realizacji zadań obrony cywilnej w stanie wojennym i w czasie wojny;
- 19) stworzenie warunków i możliwości do identyfikacji osób poszkodowanych na terenie gminy;
- 20) informowanie rodzin o poszkodowanych członkach rodzin;
- 21) organizowanie i określenie sposobu zapewnienia zbiorowego schronienia dla ludności;
- 22) budowa, modernizacja i utrzymanie budowli ochronnych;
- 23) kierowanie działaniami prowadzonymi w zakresie ochrony ludności, przy współudziale organów administracji rządowej właściwych w sprawach ochrony ludności;
- 24) wydawanie w formie zarządzenia przepisów porządkowych niezbędnych w zakresie ochrony ludności;
- 25) zapewnienie prowadzenia edukacji społeczeństwa z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej na obszarze gminy.

2. Informację, o której mowa w ust. 1 pkt 6, wójt przedstawia radzie gminy do wiadomości.

3. Do zadań **rady gminy**, w zakresie zapewnienia ochrony ludności na obszarze gminy, należy:

- 1) uchwalanie w budżecie gminy środków finansowych niezbędnych do realizacji zadań własnych w zakresie ochrony ludności;
- 2) rozpatrywanie, nie rzadziej niż raz w roku, informacji wójta o stanie przygotowań gminy do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej;
- 3) wydawanie przepisów porządkowych niezbędnych w zakresie ochrony ludności.

4. Informację, o której mowa w ust. 1 pkt 6, rada gminy przy pomocy wójta podaje do publicznej wiadomości.

Art. 8. 1. Do zadań **starosty** jako organu ochrony ludności na obszarze powiatu, należy:

- 1) koordynowanie działań prowadzonych w zakresie ochrony ludności, przy współdziałaniu organów administracji rządowej właściwych w sprawach ochrony ludności;
- 2) tworzenie i utrzymanie zasobów ochrony ludności;
- 3) analiza i monitoring potencjalnych zagrożeń oraz ocena ryzyka ich wystąpienia;
- 4) planowanie i organizacja ewakuacji ludności;
- 5) zapewnienie osobom poszkodowanym lub ewakuowanym pomocy doraźnej;
- 6) sporządzanie corocznej informacji o stanie przygotowań powiatu do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej oraz jej przekazanie do wiadomości wojewody;
- 7) ostrzeganie, alarmowanie i informowanie ludności o zagrożeniach;
- 8) planowanie potrzeb w zakresie środków finansowych i materiałowych niezbędnych do realizacji zadań własnych w zakresie ochrony ludności;
- 9) planowanie, zarządzanie, organizowanie oraz prowadzenie szkoleń i ćwiczeń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej;
- 10) planowanie przygotowań i zamierzeń w sferze ochrony ludności i obrony cywilnej w tym przygotowanie organizacyjne urzędu i podmiotów ochrony ludności do realizacji zadań obrony cywilnej w stanie wojennym i w czasie wojny;
- 11) wnioskowanie do wojskowego komendanta uzupełnień o wyrażenie zgody na nadanie i wycofanie przydziału organizacyjno-mobilizacyjnego dla personelu przeznaczonego do realizacji zadań obrony cywilnej;
- 12) planowanie przygotowań i zamierzeń w sferze ochrony ludności, zgodnie z art. 21;
- 13) nadzór i kontrola realizacji zadań z zakresu ochrony ludności w powiecie i gminach;
- 14) prowadzenie rejestru podmiotów ochrony ludności;

- 15) planowanie potrzeb z zakresu ochrony ludności dotyczących infrastruktury i budowli mających istotny wpływ na bezpieczeństwo ludzi i środowiska niezbędnych do uwzględnienia w analizach i studiach z zakresu zagospodarowania przestrzennego, odnoszących się do obszaru powiatu przy zapewnieniu zgodności z wojewódzkimi planami zagospodarowania przestrzennego;
- 16) nadzór w zakresie realizacji zadań z zakresu ochrony ludności przez podmioty realizujące zadania z zakresu ochrony ludności na obszarze powiatu;
- 17) nadzór w zakresie wykonywania zadań zleconych i koordynacja wykonywania zadań własnych z zakresu ochrony ludności przez podległe jednostki organizacyjne;
- 18) bieżące prowadzenie działań planistycznych i organizacyjnych w celu przygotowania urzędu i podmiotów ochrony ludności do realizacji zadań obrony cywilnej w stanie wojennym i w czasie wojny;
- 19) opracowanie analizy ryzyka wystąpienia sytuacji zagrożeń oraz przedstawienie jej do publicznej wiadomości;
- 20) organizowanie i określenie sposobu zapewnienia zbiorowego schronienia dla ludności;
- 21) budowa, modernizacja i utrzymanie budowli ochronnych;
- 22) kierowanie działaniami prowadzonymi w zakresie ochrony ludności, przy współdziałaniu organów administracji rządowej właściwych w sprawach ochrony ludności;
- 23) wydawanie w formie zarządzenia przepisów porządkowych niezbędnych w zakresie ochrony ludności;
- 24) zapewnienie prowadzenia edukacji społeczeństwa z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej na obszarze powiatu.

2. Informację, o której mowa w ust. 1 pkt 6, starosta przedstawia do wiadomości rady powiatu.

3. Do zadań **rady powiatu**, w zakresie ochrony ludności na obszarze powiatu, należy:

- 1) planowanie potrzeb w zakresie środków finansowych niezbędnych do realizacji zadań własnych w zakresie ochrony ludności w uchwalanym budżecie powiatu;
- 2) rozpatrywanie, przynajmniej raz w roku, informacji starosty o stanie przygotowań powiatu do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej.
- 3) wydawanie przepisów porządkowych niezbędnych w zakresie ochrony ludności.

4. Informację, o której mowa w ust. 1 pkt 6, rada powiatu podaje do publicznej wiadomości.

5. Przy zachowaniu zgodności z programami ochrony ludności, dopuszcza się, aby tworzone przez powiat zasoby ochrony ludności przekazywane były gminom, a następnie podmiotom ochrony ludności, przekazując w ramach dokonanych uzgodnień także środki na ich utrzymanie.

Art. 9. 1. Do zadań **zarządu województwa**, należy:

- 1) zapewnienie prowadzenia edukacji społeczeństwa z zakresu ochrony ludności na obszarze województwa;
- 2) tworzenie i utrzymanie zasobów ochrony ludności;
- 3) uwzględnianie w projektach strategii rozwoju województwa zadań z zakresu ochrony ludności;
- 4) sporządzanie i przekazywanie wojewodzie corocznej informacji o stanie przygotowań samorządu wojewódzkiego do realizacji zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej;
- 5) uwzględnianie w projektach planów zagospodarowania przestrzennego województwa wytycznych wojewody oraz zadań z zakresu ochrony ludności dotyczących infrastruktury i budowli mających istotny wpływ na bezpieczeństwo ludzi i środowiska;
- 6) planowanie przygotowań i zamierzeń w sferze ochrony ludności zgodnie z art. 19;
- 7) bieżące prowadzenie działań planistycznych i organizacyjnych w celu przygotowania urzędu i podmiotów ochrony ludności do realizacji zadań obrony cywilnej w stanie wojennym i w czasie wojny;

2. Informację, o której mowa w ust. 1 pkt 4, marszałek województwa przedstawia do zatwierdzenia przez sejmik województwa.

3. Do zadań **sejmiku województwa** należy:

- 1) planowanie potrzeb w zakresie środków finansowych niezbędnych do realizacji zadań własnych w zakresie ochrony ludności w uchwalanym budżecie;
- 2) rozpatrywanie, przynajmniej raz w roku, informacji marszałka województwa o stanie przygotowań samorządu wojewódzkiego do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej.

4. Informację, o której mowa w ust. 1 pkt 4, sejmik województwa podaje do publicznej wiadomości.

5. Przy zachowaniu zgodności z programami ochrony ludności, dopuszcza się aby **zarząd województwa** wspierał gminy i powiaty w zakresie tworzenia zasobów ochrony ludności. Wsparcie może obejmować również przekazywanie powiatom i gminom,

a następnie podmiotom ochrony ludności zasobów, o których mowa w ust. 1 pkt 2. W ramach niniejszego wsparcia dopuszcza się przekazywanie środków na utrzymanie przedmiotowych zasobów.

Art. 10. 1. Do zadań **wojewody**, jako organu ochrony ludności na obszarze województwa, należy:

- 1) koordynacja wykonywania zadań własnych z zakresu ochrony ludności przez gminy i powiaty oraz przez podmioty realizujące zadania z zakresu ochrony ludności w województwie;
- 2) tworzenie i utrzymywanie zasobów ochrony ludności;
- 3) analiza i monitoring potencjalnych zagrożeń oraz ocena ryzyka ich wystąpienia;
- 4) planowanie i koordynacja ewakuacji ludności;
- 5) zapewnienie osobom poszkodowanym lub ewakuowanym pomocy doraźnej;
- 6) sporządzanie i przekazanie Szefowi Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju corocznej informacji o stanie przygotowań województwa do realizacji zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej;
- 7) ostrzeganie, alarmowanie i informowanie ludności o zagrożeniach;
- 8) planowanie potrzeb w zakresie środków finansowych niezbędnych do realizacji zadań w zakresie ochrony ludności;
- 9) planowanie, organizowanie oraz prowadzenie szkoleń i ćwiczeń na szczeblu wojewódzkim z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej;
- 10) planowanie przygotowań i zamierzeń w sferze ochrony ludności i obrony cywilnej w tym przygotowanie organizacyjne urzędu i podmiotów ochrony ludności do realizacji zadań obrony cywilnej w stanie wojennym i w czasie wojny;
- 11) wnioskowanie do wojskowego komendanta uzupełnień o wyrażenie zgody na nadanie i wycofanie przydziału organizacyjno-mobilizacyjnego dla personelu przeznaczonego do realizacji zadań obrony cywilnej;
- 12) nadzór i kontrola realizacji zadań z zakresu ochrony ludności na terenie: województwa, powiatu, miast na prawach powiatu i gmin;
- 13) prowadzenie rejestru podmiotów ochrony ludności;
- 14) przekazywanie zarządowi województwa wytycznych z zakresu ochrony ludności dotyczących infrastruktury i budowli mających istotny wpływ na bezpieczeństwo ludzi i środowiska do uwzględnienia w projektach planów zagospodarowania przestrzennego województwa;

- 15) nadzór w zakresie wykonywania zadań zleconych z zakresu ochrony ludności przez gminy i powiaty oraz przez podmioty realizujące zadania z zakresu ochrony ludności w województwie;
- 16) nadzór w zakresie wykonywania zadań zleconych i koordynacja wykonywania zadań własnych z zakresu ochrony ludności przez podległe jednostki organizacyjne;
- 17) prowadzenie edukacji społeczeństwa z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej w tym kształtowanie świadomości zagrożeń i adekwatnych zachowań w szczególności w przypadku wystąpienia bezpośredniego zagrożenia na terenie województwa oraz w zakresie wdrażania rządowych programów na rzecz poprawy bezpieczeństwa;
- 18) inicjowanie i organizowanie współpracy w zakresie ochrony ludności pomiędzy powiatami oraz podmiotami wykonującymi zadania z zakresu ochrony ludności, działającymi na obszarze województwa;
- 19) współdziałanie z szefem wojewódzkiego sztabu wojskowego w planowaniu przedsięwzięć z zakresu ochrony ludności województwa, w tym ewakuacji rodzin pracowników wojska i rodzin żołnierzy;
- 20) koordynowanie współpracy powiatów w zakresie pozyskiwania i wykorzystania zasobów poprzez wymianę informacji o posiadanych zasobach i potrzebach w tym zakresie;
- 21) opracowywanie sprawozdań z ćwiczeń z zakresu ochrony ludności na terenie województwa oraz sprawozdań z realizacji wniosków z poszczególnych ćwiczeń.

2. Kontrola realizacji zadań z zakresu ochrony ludności w województwie, o której mowa w ust. 1 pkt 12, realizowana jest zgodnie z przepisami ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. poz. 1092).

3. Przy zachowaniu zgodności z programami ochrony ludności, dopuszcza się aby wojewoda wspierał gminy i powiaty w zakresie tworzenia zasobów ochrony ludności. Wsparcie może obejmować również przekazywanie powiatom i gminom a następnie podmiotom ochrony ludności zasobów, o których mowa w ust. 1 pkt 2. W ramach niniejszego wsparcia dopuszcza się przekazywanie środków na utrzymanie przedmiotowych zasobów.

Art. 11. Do zadań **ministra właściwego do spraw wewnętrznych**, działającego z upoważnienia Prezesa Rady Ministrów, w zakresie ochrony ludności, należy:

- 1) nadzór nad realizacją zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej przez organy administracji rządowej właściwe w sprawach ochrony ludności i obrony cywilnej;
- 2) analizowanie zagrożeń mających wpływ na bezpieczeństwo i ochronę ludności;

- 3) przygotowywanie i wdrażanie rozwiązań organizacyjnych na potrzeby ochrony ludności;
- 4) określanie zasad i procedur udzielania i przyjmowania oraz koordynowania pomocy humanitarnej w uzgodnieniu z ministrem właściwym ds. zagranicznych;
- 5) inicjowanie działalności badawczo-rozwojowej dotyczącej ochrony ludności;
- 6) planowanie potrzeb w zakresie środków finansowych niezbędnych do realizacji zadań w zakresie ochrony ludności przez podległe lub nadzorowane jednostki;
- 7) planowanie rezerw na potrzeby ochrony ludności w ramach rezerw określonych w ustawie z dnia 29 października 2010 r. o rezerwach strategicznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1635 i 1954);
- 8) organizowanie lub wspieranie działań na rzecz popularyzowania wiedzy z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej wśród społeczeństwa;
- 9) sporządzanie corocznej informacji o stanie przygotowania resortu do realizacji zadań z zakresu ochrony ludności;
- 10) bieżące prowadzenie działań planistycznych i organizacyjnych w celu przygotowania urzędu i podmiotów ochrony ludności do realizacji zadań obrony cywilnej w stanie wojennym i czasie wojny.

Art. 12. Do zadań **ministrów kierujących działami administracji rządowej**, w zakresie ochrony ludności, należy:

- 1) analizowanie zagrożeń mających wpływ na ochronę ludności oraz informacji pochodzących z systemów monitorowania zagrożeń;
- 2) realizacja zadań z zakresu ochrony ludności, w szczególności polegających na tworzeniu, przygotowaniu i szkoleniu podmiotów realizujących zadania z zakresu ochrony ludności, w tym organizowanie ćwiczeń;
- 3) nadzór nad wykonywaniem zadań z zakresu ochrony ludności przez podległe podmioty realizujące zadania z zakresu ochrony ludności;
- 4) inicjowanie działalności badawczo-rozwojowej dotyczącej ochrony ludności;
- 5) planowanie potrzeb w zakresie środków finansowych niezbędnych do realizacji zadań w zakresie ochrony ludności;
- 6) sporządzanie corocznej informacji o stanie przygotowań resortu do realizacji zadań z zakresu ochrony ludności;
- 7) bieżące prowadzenie działań planistycznych i organizacyjnych w celu przygotowania urzędu i podmiotów ochrony ludności do realizacji zadań obrony cywilnej w stanie wojennym i w czasie wojny.

Art. 13. Do zadań Szefa Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju w zakresie ochrony ludności należy:

- 1) koordynowanie wykonywania zadań z zakresu ochrony ludności przez podmioty realizujące zadania z zakresu ochrony ludności na obszarze kraju;
- 2) tworzenie i utrzymanie zasobów ochrony ludności przeznaczonych do natychmiastowego wykorzystania na obszarze kraju;
- 3) kontrolowanie na obszarze kraju realizacji zadań z zakresu ochrony ludności wykonywanych przez organy administracji publicznej wymienione w art. 5 pkt 1–8. W przypadku kontroli organów, o których mowa w art. 5 pkt 8, kontrola odbywa się na podstawie upoważnienia Prezesa Rady Ministrów;
- 4) analizowanie potencjalnych zagrożeń i ocena ryzyka ich wystąpienia;
- 5) organizowanie i koordynowanie udzielania pomocy doraźnej na obszarze kraju;
- 6) popularyzowanie wiedzy z zakresu ochrony ludności wśród społeczeństwa, w tym kształtowanie świadomości o sytuacjach zagrożeń i adekwatnych zachowań;
- 7) organizowanie i realizowanie współpracy międzynarodowej w zakresie ochrony ludności, w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych i z ministrem właściwym do spraw zagranicznych;
- 8) planowanie potrzeb dotyczących zapewnienia środków finansowych niezbędnych do realizacji zadań w zakresie ochrony ludności oraz organizowania i koordynowania udzielania pomocy doraźnej na obszarze kraju;
- 9) projektowanie i uzgadnianie rozdziału środków finansowych na realizację zadań ochrony ludności w budżetach organów ochrony ludności;
- 10) koordynowanie, uzgadnianie i zatwierdzanie dokumentów planistycznych w zakresie ochrony ludności;
- 11) przygotowanie i szkolenie organów administracji publicznej i podmiotów realizujących zadania na rzecz ochrony ludności w tym prowadzenie ćwiczeń;
- 12) wyznaczanie kierunków działań w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej do realizacji przez podmioty ochrony ludności;
- 13) sporządzanie corocznej informacji o stanie przygotowania państwa do realizacji zadań z zakresu ochrony ludności;
- 14) udział w opracowywaniu planu obrony cywilnej państwa;
- 15) ustalanie zasad organizacji służby w obronie cywilnej oraz nadzór nad jej pełnieniem;

- 16) wydawanie zarządzeń, wytycznych, instrukcji i regulaminów w zakresie swojego działania;
- 17) udział w opracowywaniu Podstawy Programowej przedmiotu „edukacja dla bezpieczeństwa”;
- 18) opracowywanie wytycznych do sporządzania corocznej informacji o stanie przygotowań do realizacji zadań z zakresu ochrony ludności w województwie, powiecie, gminie, ministerstwach oraz innych organach administracji wskazanych w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów;
- 19) przygotowywanie projektów założeń i zasad działania obrony cywilnej;
- 20) planowanie, organizowanie oraz prowadzenie ćwiczeń centralnych na szczeblu kraju z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej oraz udział w organizowaniu i realizowaniu ćwiczeń międzynarodowych.

Art. 14. Prezes Rady Ministrów zapewnia realizację polityki Rady Ministrów w zakresie ochrony ludności.

Art. 15. 1. Powiat udziela gminom na terenie powiatu pomocy w realizacji zadań ochrony ludności w przypadku gdy zasoby i możliwości działania tych gmin uległy wyczerpaniu bądź są niewystarczające do realizacji nałożonych na nie zadań. Udzielenie pomocy odbywa się na wniosek gminy.

2. Samorząd województwa udziela powiatom na terenie województwa pomocy w sprawach ochrony ludności w przypadku gdy zasoby i możliwości działania powiatu uległy wyczerpaniu bądź są niewystarczające do realizacji nałożonych na nie zadań. Udzielenie pomocy odbywa się na wniosek powiatu.

3. Organy gmin i powiatów mogą zawrzeć porozumienie o współdziałaniu w zakresie realizacji zadań, o których mowa w art. 7 i art. 8, określając w porozumieniu formę i zakres udzielanej pomocy.

4. Gminy, powiaty i samorządy województwa mogą tworzyć strukturę realizującą zadania ochrony ludności obejmującą swym zasięgiem obszar przekraczający teren jednego powiatu, jeżeli wynika to z przeprowadzonej analizy potencjalnych zagrożeń dla ludności i ocenie ryzyka ich wystąpienia, a także jest ekonomicznie uzasadnione podczas tworzenia i utrzymywania zasobów ochrony ludności.

5. Organy samorządu województwa i organy powiatu mogą zawierać porozumienia lub umowy o współdziałaniu w zakresie realizacji zadań, o których mowa w art. 8 i art. 9, określając formę i zakres możliwej do udzielenia pomocy.

6. O formie i zakresie udzielonej pomocy organy, o których mowa w ust. 3 i 5, informują właściwego terytorialnie wojewodę.

7. Wójt, starosta, wojewoda lub organ założycielski dysponowanie zasobami ochrony ludności tworzonymi w ramach programów ochrony ludności, zleca kierownikom służb, inspekcji i straży według ich właściwości oraz według rodzaju zagrożenia.

Rozdział 4

Wykrywanie zagrożeń oraz powiadamianie, ostrzeganie i alarmowanie.

Art. 16. 1. Wykrywanie zagrożeń oraz powiadamianie, ostrzeganie i alarmowanie polega na:

- 1) pozyskiwaniu informacji o mającym nastąpić lub stwierdzeniu zagrożenia dla życia lub zdrowia ludności, mienia, dziedzictwa kulturowego lub środowiska naturalnego;
- 2) określaniu rodzaju, miejsca, skali i skutków zaistniałych zagrożeń oraz oznaczaniu stref niebezpiecznych;
- 3) powiadamianiu, ostrzeganiu i alarmowaniu ludności o zbliżającym się zagrożeniu oraz informowanie o zalecanych zasadach postępowania ludności w określonej sytuacji.

2. Do wykonywania czynności związanych z wykrywaniem zagrożeń oraz informowaniem, ostrzeganiem i alarmowaniem zobowiązane są:

- 1) podmioty ochrony ludności, odpowiednio do nałożonych na nie zadań;
- 2) zarządzający zakładami pracy, obiektami oraz instalacjami stanowiącymi potencjalne zagrożenie dla ludności i środowiska w przypadku ich uszkodzenia lub awarii mogących stanowić źródło zagrożenia wykraczającego poza zakład, obiekt lub instalację;
- 3) jednostki organizacyjne, których statutowa działalność przewiduje wykonywanie takich czynności – w zakresie ustalonym przez właściwe terenowo organy ochrony ludności.

3. Podmioty, o których mowa w ust. 2, tworzą system wykrywania i alarmowania.

4. Podmioty, o których mowa w ust. 2, funkcjonujące w czasie pokoju mające całodobową służbę dyżurną lub mające obowiązek zapewnienia realizacji zadań wynikających z art. 20 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym. tworzą system wczesnego ostrzegania.

5. Podmioty zarządzające systemami monitorowania sytuacji zagrożeń są obowiązane do niezwłocznego przekazywania, organom ochrony ludności, informacji o możliwości wystąpienia zagrożenia i przewidywanej skali jego zasięgu.

6. Organy ochrony ludności, zgodnie z właściwością terytorialną, wykonują zadania, o których mowa w ust. 1, pkt 3 poprzez:

- 1) syreny alarmowe;
- 2) urządzenia nagłaśniające;
- 3) regionalne systemy ostrzegania;
- 4) wydawców dzienników lokalnych i ogólnopolskich;
- 5) stacje radiowe i telewizyjne;
- 6) operatorów sieci telekomunikacyjnych;
- 7) inne.

7. Podstawowym elementem służącym do alarmowania ludności są syreny alarmowe.

8. Syreny alarmowe mogą występować pojedynczo lub wchodzić w skład systemu alarmowania i powiadamiania ludności.

9. Za budowę, rozbudowę i modernizację systemu alarmowania i powiadamiania ludności odpowiada wojewoda.

10. Za utrzymanie w sprawności systemu alarmowania i powiadamiania ludności, w tym naprawy, odpowiada organ samorządu terytorialnego, któremu system alarmowania i powiadamiania ludności lub syreny alarmowe zostały przekazane.

11. Komunikaty ostrzegawcze i alarmowe rozpowszechnia się w formie:

- 1) sygnałów alarmowych;
- 2) informacji radiowych oraz informacji graficznych i innych wizualnych wiadomości tekstowych w trakcie emisji programów telewizyjnych;
- 3) krótkich wiadomości tekstowych lub wiadomości poczty głosowej przesyłanych za pomocą telefonii komórkowej abonentom znajdującym się w zagrożonym rejonie;
- 4) informacji zamieszczonych w internecie;
- 5) innych sposobów, zwyczajowo przyjętych w danej społeczności.

12. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, organizację i warunki przygotowania oraz sposób funkcjonowania systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz właściwość organów w tych sprawach, biorąc pod uwagę podniesienie efektywności procedur

współdziałania podmiotów funkcjonujących w ramach systemu wykrywania i alarmowania oraz systemów wczesnego ostrzegania.

Art. 17. Nadawcy programów radiowych i telewizyjnych, operatorzy sieci telekomunikacyjnych oraz internetowych serwisów informacyjnych są obowiązani, po otrzymaniu komunikatów od podmiotów i organów ochrony ludności o zagrożeniu, do ich nieodpłatnego i niezwłocznego publikowania, zamieszczania lub przekazywania.

Rozdział 5

Obowiązki obywateli w zakresie ochrony ludności

Art. 18. Osoby zaalarmowane lub poinformowane o zagrożeniu, są obowiązane do:

- 1) zachowania się w sposób zgodny z przekazanym komunikatem;
- 2) podjęcia we własnym zakresie działań mogących zmniejszyć skutki zagrożenia, mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia, dziedzictwa kulturowego lub środowiska naturalnego;
- 3) przekazania informacji o zagrożeniach i sposobach postępowania, w ramach posiadanych możliwości, osobom, co do których nie ma pewności, że treść komunikatu do nich dotarła.

Art. 19. Każdy, kto zauważy zjawisko lub zdarzenie mogące stanowić zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia, dziedzictwa kulturowego lub środowiska naturalnego jest obowiązany niezwłocznie powiadomić właściwe służby ratownicze, a także do czasu ich przybycia, udzielić pomocy osobom znajdującym się w położeniu grożącym bezpośrednim niebezpieczeństwem utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, mogąc jej udzielić pomocy bez narażenia siebie lub innej osoby na niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu.

Rozdział 6

Planowanie ochrony ludności i obrony cywilnej

Art. 20. 1. Planowanie przygotowań i zamierzeń w sferze ochrony ludności i obrony cywilnej realizowane jest w ramach:

- 1) planu obrony cywilnej państwa;
- 2) planów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin;
- 3) planów ewakuacji ludności, zwierząt i mienia na wypadek masowego zagrożenia;

- 4) planów działania urzędów administracji publicznej w zakresie realizacji zadań ochrony ludności, po wprowadzeniu stanu wojennego i w czasie wojny, które opracowują ministrowie, szefowie urzędów centralnych, wojewodowie oraz inne organy administracji wskazane w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów;
- 5) gminnych, powiatowych i wojewódzkich planów zarządzania kryzysowego oraz Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego, o których mowa w ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym;
- 6) planowania przygotowań obronnych państwa prowadzonych przez organy administracji rządowej i organy samorządu terytorialnego dotyczących obrony cywilnej określonych w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1534);
- 7) innych planów i programów, w szczególności programów zapobiegania poważnym awariom przemysłowym i planów operacyjno-ratowniczych dla zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej i zwiększonym ryzyku awarii, planów operacyjnych ochrony przed powodzią, planów postępowania awaryjnego w przypadku zdarzeń radiacyjnych, planów ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych, planów dystrybucji preparatów stabilnego jodu na wypadek wystąpienia zagrożeń.

2. Plan obrony cywilnej państwa podlega uzgodnieniu z Ministrem Obrony Narodowej oraz innymi ministrami kierującymi działaniami administracji rządowej.

3. Planowi obrony cywilnej państwa nadaje się klauzulę tajności w trybie ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1167).

4. Plan obrony cywilnej państwa opracowuje Prezes Rady Ministrów. Prezes Rady Ministrów może upoważnić Szefa Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju do opracowania planu obrony cywilnej państwa.

5. Wójt, starosta i wojewoda opracowują plany obrony cywilnej odpowiednio dla właściwego sobie szczebla.

6. Wójt, starosta i wojewoda opracowują plany ewakuacji ludności, zwierząt i mienia na wypadek masowego zagrożenia dla określonego szczebla.

7. Wójtowie, starostowie i wojewodowie mają obowiązek wzajemnego udzielania wszelkich informacji niezbędnych do opracowania planów, o których mowa w ust. 6.

8. Ministrowie kierujący działami administracji rządowej, kierownicy urzędów centralnych oraz wojewodowie opracowują plany działania urzędów w zakresie realizacji zadań ochrony ludności po wprowadzeniu stanu wojennego i w czasie wojny.

9. Instytucje państwowe, przedsiębiorcy i inne jednostki organizacyjne oraz społeczne organizacje ratownicze, przewidziane do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie ochrony ludności opracowują karty realizacji zadań obrony cywilnej według ustaleń właściwego organu ochrony ludności, które stanowią element planu obrony cywilnej określonego szczebla.

10. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób, tryb i terminy tworzenia, aktualizacji oraz strukturę planów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 – 4, w tym wzory kart realizacji zadań obrony cywilnej, kierując się ustaleniem sposobu realizacji zadań obrony cywilnej na okres zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny.

11. Plan obrony cywilnej województwa podlega uzgodnieniu z szefem wojewódzkiego sztabu wojskowego.

12. Plan obrony cywilnej powiatu, gminy podlega uzgodnieniu z właściwym miejscowo wojskowym komendantem uzupełnień..

13. Plan obrony cywilnej uzgodniony na szczeblu terenowym podlega uzgodnieniu na wyższym szczeblu to jest: gminny na szczeblu powiatu, powiatowy na szczeblu województwa, wojewódzki uzgadnia Szef Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju.

14. Plany, o których mowa w ust. 1 pkt 3, podlegają zaopiniowaniu przez szefów wojewódzkich sztabów wojskowych w szczególności, w zakresie zaplanowanych rejonów ewakuacji i dróg ewakuacji. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości szefowie wojewódzkich sztabów wojskowych wskazują niezbędne korekty planów.

15. Szefowie ochrony ludności i obrony cywilnej województw, powiatów i gmin sporządzają wykaz instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych przewidzianych do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej.

Rozdział 7

Programy ochrony ludności

Art. 21. 1. Wójt, starosta oraz zarząd województwa opracowują wieloletnie programy ochrony ludności w zakresie realizacji swoich zadań odpowiednio dla gminy, powiatu i województwa obejmujące w szczególności:

- 1) analizę nadzwyczajnych zagrożeń np. powodzi, huraganów, zagrożeń chemicznych;
- 2) analizę przygotowania gminy, powiatu, województwa do usuwania skutków nadzwyczajnych zagrożeń;
- 3) analizę funkcjonowania systemów ostrzegania i alarmowania ludności;
- 4) przygotowanie planów i przedsięwzięć zmniejszających ryzyko powstania sytuacji zagrożeń bądź ograniczających ich rozległość;
- 5) przygotowanie niezbędnych zasobów materiałowych i sprzętowych do usuwania skutków zdarzeń nadzwyczajnych oraz do ochrony ludności;
- 6) wdrożenie rozwiązań organizacyjnych w zakresie dysponowania zasobów materiałowych i sprzętowych oraz sił i środków należących do podmiotów ochrony ludności;
- 7) określenie sposobów, priorytetów, kosztów i możliwości realizacyjnych planowanych przedsięwzięć, a także harmonogramy ich realizacji;
- 8) określenie form i sposobów edukacji społeczeństwa z zakresu ochrony ludności uwzględniające kształtowanie świadomości potencjalnych zagrożeń i adekwatnych zachowań;
- 9) określenie sposobu organizacji ćwiczeń podmiotów ochrony ludności w zakresie usuwania skutków zdarzeń nadzwyczajnych oraz w zakresie ochrony ludności.

2. Organ ochrony ludności sporządzający program, o którym mowa w ust. 1, zasięga opinii organów administracji publicznej wyższego szczebla właściwych w sprawach ochrony ludności oraz podmiotów ochrony ludności w zakresie ich dotyczącym. Program ochrony ludności sporządzony przez zarząd województwa podlega opinii wojewody.

3. Programy, o których mowa w ust. 1, mogą być programami wspólnymi właściwych organów ochrony ludności. Dopuszcza się aby w ramach wszystkich gmin danego powiatu tworzony był program powiatowy wówczas odstępuje się od opracowywania programów gminnych. Dopuszcza się również opracowywanie programu wspólnego dla kilku gmin lub kilku powiatów wówczas program wspólny zwalnia gminy z obowiązku opracowywania

programu jednocześnie zobowiązując do uczestniczenia w opracowywaniu programu wspólnego.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, organy obowiązane do opracowania programów zawierają stosowne porozumienia bądź umowy o współdziałaniu w tym zakresie wskazując organ odpowiedzialny za realizację tego zadania.

5. Samorząd województwa może wspierać finansowo i rzeczowo realizację programów przygotowanych przez samorządy gmin i powiatów.

6. Programy ochrony ludności tworzy się na 5 lat. Aktualizację programów przeprowadza się minimum co 2 lata.

Rozdział 8

Edukacja w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej

Art. 22. 1. Edukacja w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej zwana dalej „edukacją”, realizowana jest poprzez:

- 1) kształcenie na studiach;
- 2) nauczanie w systemie szkolnym w zakresie "edukacji dla bezpieczeństwa";
- 3) szkolenia podstawowe i doskonalące;
- 4) zajęcia oraz inne formy edukacji dla dzieci i młodzieży, realizowane w trybie pozaszkolnym;
- 5) powszechne edukowanie społeczeństwa obejmujące inne niż wymienione w pkt.1-4 formy edukowania społeczeństwa.

2. Celami edukacji są:

- 1) przygotowanie organów administracji publicznej do realizacji zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej;
- 2) przygotowanie pracowników administracji publicznej, zakładów pracy oraz formacji obrony cywilnej do realizacji zadań z ochrony ludności i obrony cywilnej;
- 3) doskonalenie nabytych przez podmioty ochrony ludności umiejętności do realizacji zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej;
- 4) przekazanie ludności cywilnej wiedzy na temat zagrożeń oraz jej przygotowanie do właściwego zachowania się w przypadku ich wystąpienia;
- 5) przygotowanie ludności cywilnej do powszechnej samoobrony.

3. Edukacja obejmuje dorosłych i dzieci w formie i zakresie tematycznym dostosowanym do możliwości poznawczych odbiorców.

Art. 23. 1. Uczniowie gimnazjów, zasadniczych szkół zawodowych, liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych i techników, z wyjątkiem uczniów szkół dla dorosłych, podlegają obowiązkowi w zakresie edukacji dla bezpieczeństwa.

2. Edukacja dla bezpieczeństwa jest obowiązkowym przedmiotem nauczania w szkołach wymienionych w ust. 1, w wymiarze jednej godziny tygodniowo.

3. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych oraz Ministrem Obrony Narodowej, określi, w drodze rozporządzenia, sposób realizacji edukacji dla bezpieczeństwa, z uwzględnieniem możliwości organizowania obozów specjalistycznych.

Art. 24. 1. Edukację, w zakresie określonym w art. 22 ust. 1 pkt. 3-5, prowadzą właściwe terenowo organy ochrony ludności odpowiednio:

- 1) wójt na terenie gminy,
- 2) starosta na terenie powiatu,
- 3) zarząd województwa oraz wojewoda na terenie województwa,
- 4) Szef Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju na obszarze kraju.

2. Edukację mogą wspierać organy ochrony ludności niewymienione w ust 1, podmioty ochrony ludności, o których mowa w art. 3, oraz inne organizacje i instytucje.

3. Organy ochrony ludności, o których mowa w ust. 1 pkt. 1-3, we współpracy ze służbami, inspekcjami, strażami i stowarzyszeniami zajmującymi się ratownictwem, organizują pozaszkolne zajęcia i inne formy edukacji dzieci i młodzieży, prowadzone pod nadzorem pedagoga.

4. Zajęcia, o których mowa w ust. 3, organizuje dla szkół lub placówek:

- 1) prowadzonych przez organ gminy - właściwy wójt,
- 2) prowadzonych przez organ powiatu - właściwy starosta.

5. Powszechne edukowanie społeczeństwa, o którym mowa w art. 22 ust. 1 pkt 5, prowadzi się w dowolnych formach umożliwiających dotarcie do jak najszerszego grona odbiorców.

6. Powszechne edukowanie społeczeństwa, mogą nieodpłatnie wspierać podmioty ochrony ludności odpowiedzialne za bezpieczeństwo obywateli, w szczególności służby, inspekcje, straże oraz stowarzyszenia i inne podmioty zajmujące się ratownictwem.

7. Organy ochrony ludności o których mowa w ust. 1 pkt 1-3, i podmioty ochrony ludności, organizujące imprezy publiczne, zobowiązane są włączać do ich programów prezentacje z elementami powszechnego edukowania społeczeństwa w zakresie bezpieczeństwa.

8. Organy ochrony ludności oraz służby, inspekcje i straże, zobowiązane są do niezwłocznego informowania społeczeństwa o szczególnych zagrożeniach, na które jest narażone oraz wskazanie właściwych zachowań.

9. Organy ochrony ludności oraz kierujący podmiotami ochrony ludności podlegają obowiązkowi szkolenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej.

10. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady organizacji, tryb i sposoby prowadzenia edukacji oraz określi rodzaje szkoleń, organy i podmioty właściwe w sprawie organizacji a także zakres obowiązkowych szkoleń organów i pracowników administracji publicznej oraz kierowników właściwych podmiotów ochrony ludności, w celu zapewnienia właściwego prowadzenia edukacji w tym zapewnienia szkoleń kadr kierowniczych i ludności cywilnej przez właściwe organy ochrony ludności.

Rozdział 9

Ćwiczenia w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej

Art. 25. 1. W celu praktycznego sprawdzenia i weryfikacji sposobów realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej, właściwe terenowo organy ochrony ludności wymienione w art. 5 ust. 1 pkt. 1, 3, 7, i 9 organizują sprawdzające ćwiczenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej, zwane dalej „ćwiczeniami”, dotyczące w szczególności: procedur ostrzegania, alarmowania i informowania ludności, procedur ewakuacji, procesu tworzenia obrony cywilnej na czas wojny i innych.

2. Ćwiczenia mogą organizować organy ochrony ludności niewymienione w ust. 1.

3. Ćwiczenia planują, przygotowują i organizują organy ochrony ludności, na podstawie rocznych planów szkoleń i ćwiczeń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej opracowanych przez te organy.

4. Celem ćwiczeń jest doskonalenie i utrzymanie odpowiedniego poziomu umiejętności niezbędnych do kierowania i realizacji zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej.

5. Organy ochrony ludności zobowiązane są do zapewnienia w ramach ćwiczeń:

- 1) przygotowania osób pełniących kierownicze funkcje do kierowania działaniami prowadzonymi w ramach ochrony ludności i obrony cywilnej;

- 2) podnoszenia umiejętności kierowników jednostek w zakresie planowania i kierowania podległymi strukturami organizacyjnymi;
- 3) doskonalenia indywidualnych umiejętności kadry kierowniczej i zgraniu komórek funkcjonalnych urzędów zapewniających sprawne funkcjonowanie struktur obrony cywilnej w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa lub wojny, klęsk żywiołowych, katastrof oraz zagrożeń terrorystycznych;
- 4) sprawdzenia zdolności i gotowości do działania oraz stopnia sprawności struktur realizujących zadania z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej;
- 5) doskonalenia umiejętności działania zespołowego w wykonywaniu zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej;
- 6) kształtowania umiejętności współdziałania wszystkich podmiotów ochrony ludności oraz struktur obrony cywilnej z podmiotami realizującymi zadania w zakresie bezpieczeństwa i ratownictwa.

6. W celu zapewnienia właściwego poziomu gotowości do działania struktur obrony cywilnej oraz podmiotów ochrony ludności na danym szczeblu administracyjnym, ćwiczenia przeprowadza się w formie:

- 1) gier kierowniczych na szczeblu województwa, co najmniej **jedną** na trzy lata;
- 2) treningów decyzyjnych nie rzadziej niż **jeden** w roku na każdym szczeblu administracyjnym;
- 3) ćwiczeń epizodycznych podmiotów ochrony ludności i jednostek organizacyjnych obrony cywilnej nie rzadziej niż raz na dwa lata;
- 4) ćwiczeń kompleksowych nie rzadziej niż raz na pięć lat.

7. Ćwiczenia planuje się w sposób cykliczny.

8. Cykl planowania ćwiczenia, powinien uwzględnić czas potrzebny jego uczestnikom na właściwe przygotowanie się do udziału w ćwiczeniu.

9. Dla osiągnięcia zakładanych celów szkoleniowych oraz ograniczenia dużej liczby ćwiczeń o pokrewnej tematyce, problematykę ochrony ludności i obrony cywilnej włącza się do ćwiczeń obronnych oraz ćwiczeń z zakresu zarządzania kryzysowego.

10. Organom ochrony ludności i podmiotom ochrony ludności realizującym zadania szkoleniowe w ramach ćwiczeń wyższego szczebla, na wniosek organu właściwego do spraw ochrony ludności, można zaliczyć udział w tym ćwiczeniu, jako realizację ćwiczenia własnego z zachowaniem wymogu posiadania pełnej dokumentacji realizowanych zadań.

11. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres, tryb i sposób organizowania i prowadzenia ćwiczeń, biorąc pod uwagę zapewnienia właściwego przygotowania i sprawdzenia gotowości organów i podmiotów państwowych oraz ludności cywilnej do realizacji zadań w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej.

Rozdział 10

Krajowe Centrum Szkolenia Ochrony Ludności

Art. 26. 1. Tworzy się Krajowe Centrum Szkolenia Ochrony Ludności, zwane dalej „Centrum”.

2. Centrum jest państwową jednostką budżetową w rozumieniu art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860 i 1948).

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych sprawuje nadzór nad Centrum.

Art. 27. Do zadań Centrum należy w szczególności:

- 1) prowadzenie działalności dydaktycznej w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej oraz zarządzania kryzysowego na potrzeby administracji rządowej, samorządowej, systemu oświaty, organizacji pozarządowych, firm komercyjnych oraz ludności cywilnej;
- 2) przygotowanie kadr specjalistów do wykonywania zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej oraz zarządzania kryzysowego;
- 3) inicjowanie, określanie kierunków i wspieranie procesu edukacji społeczeństwa w szczególności w zakresie kształtowania świadomości i nawyków prawidłowych działań dotyczących ochrony ludności, ochrony dóbr dziedzictwa narodowego oraz wypełniania powinności na rzecz bezpieczeństwa.

2. Zadania Centrum realizowane są w szczególności przez:

- 1) opracowywanie programów i organizowanie szkoleń i innych cyklicznych form doskonalenia zawodowego;
- 2) koordynowanie działalności szkoleniowej prowadzonej przez jednostki podległe ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych;
- 3) przygotowywanie oraz organizowanie konferencji, sympozjów i seminariów;
- 4) współpracę międzynarodową oraz współdziałanie z podstawowymi jednostkami organizacyjnymi szkół wyższych prowadzącymi kształcenie na kierunku ochrony ludności i zarządzania kryzysowego, instytutami badawczymi oraz placówkami

naukowymi Polskiej Akademii Nauk, w zakresie działalności szkoleniowej oraz innych form doskonalenia zawodowego;

- 5) prowadzenie działalności wydawniczej związanej z realizacją zadań, o których mowa w ust. 1;
- 6) pozyskiwanie i wykorzystywanie funduszy pomocowych przeznaczonych na finansowanie zadań, o których mowa w ust. 1;
- 7) wykonywanie innych zadań związanych z doskonaleniem kadr specjalistów do wykonywania zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej oraz zarządzania kryzysowego.

Art. 28. 1. Centrum kieruje Dyrektor przy pomocy zastępcy.

2. Dyrektora Centrum powołuje minister właściwy do spraw wewnętrznych na wniosek Szefa Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju.

3. Zastępcę Dyrektora Centrum powołuje Szef Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju na wniosek Dyrektora Centrum.

Art. 29. Dyrektor Centrum kieruje działalnością Centrum i reprezentuje ją na zewnątrz.

Art. 30. 1. Koszty związane z funkcjonowaniem Centrum są pokrywane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.

2. Wykonywanie zadań zleconych Centrum przez osoby prawne lub fizyczne, wykraczających poza zakres ustawowych zadań, jest finansowane przez właściwego zlecniodawcę na podstawie zawartej umowy.

Art. 31. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze rozporządzenia, nadaje statut Centrum, określający jej ustrój, organizację, siedzibę oraz symbole, mając na uwadze konieczność stworzenia odpowiednich warunków organizacyjnych niezbędnych dla prawidłowej realizacji zadań przez Centrum.

Art. 32. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi w **drodze** rozporządzenia:

- 1) organizację i sposób przeprowadzania szkoleń,
- 2) ramowy program szkoleń oraz ramowy program szkolenia potwierdzającego posiadanie kwalifikacji do wykonywania pracy na określonych stanowiskach objętych kierunkami szkolenia,
- 3) tryb opracowywania szczegółowych programów szkoleń i ich zatwierdzania,
- 4) rodzaje zajęć dydaktycznych oraz ich wymiar czasowy,
- 5) kwalifikacje wykładowców i instruktorów,
- 6) wymagania dotyczące bazy dydaktycznej,

- 7) szczegółowe warunki, formę i tryb przeprowadzania egzaminów potwierdzających posiadanie kwalifikacji nabywanych za pośrednictwem Centrum,
  - 8) wzór zaświadczeń i certyfikatów
- mając na celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań Centrum.

Rozdział 11

Zapewnienie ochrony ludności i zabezpieczenie mienia w sytuacji zagrożenia

Art. 33. 1. W celu zapewnienia ochrony ludności oraz zabezpieczenia ważnych urządzeń technicznych, dóbr kultury narodowej, zabytków ruchomych i archiwów, strategicznych zapasów materiałowych, w tym leków i żywności przed skutkami sytuacji zagrożeń dotyczących w szczególności zdarzeń o charakterze terrorystycznym, skażeń wywołanych awariami przemysłowymi oraz działań wojennych, Szef Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju oraz właściwi terenowo wojewodowie, starostowie i wójtowie planują i realizują niezbędne techniczno-organizacyjne przedsięwzięcia dotyczące:

- 1) wykorzystania pomieszczeń budowli ochronnych;
- 2) wykorzystania części obiektów komunikacyjnych, handlowych, usługowych, magazynowych i innych;
- 3) przygotowania doraźnych ukryć na terenach publicznych;
- 4) ewakuacji ludzi i mienia z miejsc zagrożenia, z uwzględnieniem środków transportu i przewidywanych miejsc ewakuacji.

2. Warunki wykorzystania na określone cele obiektów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, określa właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca, w sposób niepowodujący trwałego obniżenia wymagań ochronnych w przypadku budowli ochronnych, a w sytuacji podwyższenia stanu gotowości obronnej państwa lub innego zagrożenia, właściwy miejscowo organ ochrony ludności w drodze decyzji administracyjnej, w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań związanych z ochroną ludności i przygotowaniem niezbędnej liczby miejsc ochronnych dla osób przebywających w danym budynku lub rejonie, przy czym w budownictwie jednorodzinym budowle ochronne przeznaczone są dla osób przebywających w danym w budynku.

3. Za bieżące utrzymanie budowli ochronnych i zapewnienie w sytuacji zagrożenia zbiorowej ochrony ludności w budowlach ochronnych, a w przypadku ich braku, w doraźnie przygotowanych miejscach ukrycia, odpowiada właściciel lub użytkownik wieczysty budowli ochronnej lub obiektu budowlanego przeznaczonego na pobyt ludzi.

4. Za budowę, modernizację i utrzymanie zasobu budowli ochronnych na terenie budynków użyteczności publicznej odpowiadają organy administracji publicznej, do których należą budynki.

5. W przypadku ogłoszenia podwyższenia stanu gotowości obronnej państwa lub wystąpienia innego zagrożenia w szczególności incydentów o charakterze zbrojnym lub dywersyjnym na terenie kraju, poważnego konfliktu międzynarodowego, który bezpośrednio zagraża bezpieczeństwu państwa lub ogłoszenia stanu wojennego w sąsiednim państwie, z budżetu państwa finansowane jest przygotowanie budowli ochronnych przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym doraźnych ukryć na terenach publicznych.

6. Czynności kontrolne w zakresie wykonywania obowiązków, o których mowa w ust. 2-4 przeprowadza z urzędu lub na wniosek organu ochrony ludności, organ nadzoru budowlanego w zakresie określonym w ustawie Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r. poz. 290) lub inny organ upoważniony na podstawie przepisów szczególnych.

7. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać budowle ochronne, ich usytuowanie oraz warunki eksploatacji, w tym wymagania ochronne i funkcjonalne, wymagania techniczne w zakresie remontów, modernizacji i przygotowania, zasad obsługi, konserwacji, użytkowania, nadzoru technicznego i ewidencjonowania oraz zasad przygotowywania ukryć doraźnych w przypadku podwyższenia stanu gotowości obronnej państwa lub innego zagrożenia.

Rozdział 12

Funkcjonowanie obrony cywilnej

Art. 34. 1. W czasie powszechnej mobilizacji prowadzi się działania przygotowawcze do przekształcenia ochrony ludności w obronę cywilną. W razie wprowadzenia stanu wojennego i w czasie wojny, ochrona ludności przekształca się w obronę cywilną, a podmioty ochrony ludności określone w art. 3 pkt 1-9 i 11-13 ustawy, stają się organizacjami i formacjami obrony cywilnej w rozumieniu artykułu 61 lit. b pierwszego Protokołu dodatkowego do Konwencji genewskich z dnia 12 sierpnia 1949 r. dotyczącego ochrony ofiar

międzynarodowych konfliktów zbrojnych sporządzonego w Genewie dnia 8 czerwca 1977 r. i realizują określone w nim zadania oraz zadania, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2.

2. Organizacje obrony cywilnej nie mogą prowadzić działań, które na podstawie prawa międzynarodowego mogłyby pozbawić ich prawa do ochrony.

3. W przypadku gdy na organy ochrony ludności, o których mowa w art. 5 pkt 1, 3 i 7, nałożone są do realizacji w czasie wojny zadania obronne, w czasie powszechnej mobilizacji organy te wyznaczają swoich zastępców jako szefów obrony cywilnej kierujących działaniami obrony cywilnej. W takim przypadku zastępcy tych organów pełnią funkcję szefów obrony cywilnej i kierują w warunkach wojennych realizacją zadań obrony cywilnej na określonym szczeblu administracyjnym.

Art. 35. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe zasady ochrony znaku obrony cywilnej,
  - 2) prawo używania nazwy „Obrona Cywilna” i znaku rozpoznawczego obrony cywilnej w czasie pokoju i w czasie konfliktów zbrojnych,
  - 3) sposób umieszczania i używania znaku obrony cywilnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i poza granicami państwa,
  - 4) wzór karty tożsamości personelu obrony cywilnej,
  - 5) zasady i tryb wydawania karty tożsamości personelu obrony cywilnej,
  - 6) szczegółowe zasady prowadzenia rejestrów podmiotów ochrony ludności,
- biorąc pod uwagę przepisy prawa międzynarodowego, w szczególności protokoły dodatkowe do Konwencji genewskich z 12 sierpnia 1949 r. dotyczące ochrony ofiar międzynarodowych konfliktów zbrojnych (protokół I) oraz dotyczące ochrony ofiar niemiędzynarodowych konfliktów zbrojnych (Protokół II) oraz w celu precyzyjnego określenia wzorów dokumentów i znaków obrony cywilnej.

Art. 36. 1. W ramach planowania ochrony ludności na czas wojny, spośród osób zatrudnionych w podmiotach ochrony ludności, o których mowa w art. 3 pkt 1-9 i 12-13 oraz osób będących pracownikami bądź wolontariuszami podmiotów, o których mowa w art. 34 ust. 2, organ ochrony ludności, w uzgodnieniu z właściwym miejscowo wojskowym komendantem uzupełnień, wyznacza osoby stanowiące personel organizacji obrony cywilnej.

2. Do podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 11 wyznacza się osoby zgodnie z art. 142 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Ewidencję osób stanowiących personel organizacji obrony cywilnej tworzą i prowadzą wójt, starosta, wojewoda oraz ministrowie kierujący działami administracji rządowej w zakresie ich dotyczącym oraz w zakresie organów im podporządkowanych.

4. W ewidencji gromadzi się dane, o których mowa w art. 54a ust. 4 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

5. W przypadku wystąpienia sytuacji, o których mowa w art. 34 ust. 1, personelowi organizacji obrony cywilnej wydawana jest karta tożsamości. Karty tożsamości wydają organy ochrony ludności i obrony cywilnej zgodnie z rozporządzeniem o którym mowa w art. 35.

6. Personel organizacji obrony cywilnej skreśla się z ewidencji, o której mowa w ust. 3, z chwilą powiadomienia organów ochrony ludności, o których mowa w ust. 1, przez wojskowego komendanta uzupełnień o nadaniu przydziału mobilizacyjnego albo pracowniczego przydziału mobilizacyjnego na podstawie art. 59a ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

7. Przepis ust. 6 stosuje się odpowiednio do osób którym nadano przydziały organizacyjno-mobilizacyjne do jednostek zmilitaryzowanych na podstawie art. 175 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 37. W razie wprowadzenia stanu wojennego i w czasie wojny koordynacja wzajemnego udzielania pomocy odbywa się z uwzględnieniem hierarchii podziału administracyjnego kraju w zakresie obrony cywilnej, niezależnie od zawartych uprzednio umów lub porozumień w tym względzie.

Art. 38. Organy ochrony ludności, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, 3 i 7, mogą nakładać w trybie decyzji administracyjnej na podmioty, o których mowa w art. 3 pkt 7, 12 i 13, zadania z zakresu obrony cywilnej. Organy te opracowują wykazy instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych funkcjonujących na ich terenie, przewidzianych do prowadzenia przygotowań realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej. Wykaz podlega uzgodnieniu z Szefem Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w zakresie zgodności z potrzebami obronności państwa.

Art. 39. W sprawach obrony cywilnej w zakresie nieuregulowanym w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony.

Rozdział 13

Używanie i ochrona znaku i nazwy „Obrona Cywilna” w Rzeczypospolitej Polskiej i poza jej granicami.

Art. 40. 1. W celu identyfikacji organizacji obrony cywilnej, ich personelu, budynków, sprzętu, mienia, schronów i ukryć ludności – stosuje się międzynarodowy znak rozpoznawczy obrony cywilnej.

2. Personelowi obrony cywilnej wydaje się karty tożsamości.

3. W czasie pokoju międzynarodowy znak rozpoznawczy obrony cywilnej może być używany za zgodą uprawnionych władz przez organizacje obrony cywilnej do identyfikacji ich służb oraz przez podmioty ochrony ludności dla których przewidziano realizację zadań obrony cywilnej.

4. Międzynarodowy znak rozpoznawczy obrony cywilnej może być używany do oznaczenia personelu obrony cywilnej, obiektów budowlanych użytkowanych przez organizacje obrony cywilnej oraz lądowych, wodnych i powietrznych środków transportu organizacji obrony cywilnej.

5. Międzynarodowy znak rozpoznawczy obrony cywilnej może być używany poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w celu identyfikacji polskiego personelu obrony cywilnej, obiektów budowlanych użytkowanych przez polskie organizacje obrony cywilnej oraz oznaczenia lądowych, wodnych i powietrznych środków transportu polskich organizacji obrony cywilnej.

6. Do identyfikacji personelu medycznego i duchownego, formacji medycznych i środków transportu medycznego obrony cywilnej stosuje się dodatkowy znak rozpoznawczy.

Art. 41. Prawo do używania znaku lub nazwy Obrona Cywilna jako godła lub znaku rozpoznawczego i ochronnego przysługuje w przypadkach i na zasadach określonych w Konwencjach Genewskich.

Art. 42. Zabronione jest używanie, z naruszeniem art. 40 i 41, znaku lub nazwy „Obrona Cywilna” oraz innych znaków lub nazw stanowiących ich naśladownictwo.

Rozdział 14

Formacje obrony cywilnej

Art. 43.1. Formacje obrony cywilnej tworzą, przekształcają lub likwidują ministrowie kierujący działami administracji rządowej, wojewodowie, starostowie, i wójtowie lub burmistrzowie/prezydenci miast, a także kierownicy podmiotów gospodarczych, zakładów pracy, którzy uwzględniają w przypadku konieczności ich powołania skalę występujących zagrożeń, zakres wykonywanych zadań oraz obszar odpowiedzialności terytorialnej.

2. Właściwie terenowo organy ochrony ludności w drodze zarządzenia mogą nakazać tworzenie oraz przekształcanie lub likwidowanie formacji obrony cywilnej w podmiotach gospodarczych lub zakładach pracy uwzględniając potrzeby ochrony ludności na danym terenie.

3. Szczegółową organizację i zasady funkcjonowania formacji obrony cywilnej, o których mowa w ust. 1 i 2, określają organy ochrony ludności oraz osoby prawne lub fizyczne je tworzące.

Art. 44. 1. Formacje obrony cywilnej dzielimy na formacje przeznaczone do wykonywania zadań ogólnych lub specjalnych.

2. Formacje przeznaczone do wykonywania zadań ogólnych są podstawowymi formacjami terenowymi oraz podstawowymi formacjami w zakładach nie stwarzających zagrożenia skażeniami substancjami niebezpiecznymi, wspomagającymi formacje do wykonywania zadań specjalnych w akcji ratowniczej.

3. Formacje przeznaczone do wykonywania zadań ogólnych mogą również prowadzić akcję ratowniczą samodzielnie.

4. Formacje przeznaczone do wykonywania zadań specjalnych są formacjami przeznaczonymi do prowadzenia akcji ratowniczej w określonych warunkach, samodzielnie, w pełni wyposażonymi, w natychmiastowej gotowości do działania zarówno w gotowości obronnej państwa czasu kryzysu, czasu wojny, a także w stałej gotowości obronnej państwa.

5. Formacje obrony cywilnej do zadań specjalnych winny być formacjami profesjonalnymi.

Art. 45. 1 Ze względu na obszar prowadzenia akcji ratunkowej formacje obrony cywilnej dzieli się na zakładowe i terenowe.

2. Formacje obrony cywilnej utworzone przez ministrów kierujących działami administracji rządowej oraz przez kierowników podmiotów gospodarczych i zakładów pracy, zwane dalej „zakładowymi formacjami obrony cywilnej”, przeznaczone są do prowadzenia akcji ratunkowej odpowiednio na terenie ministerstwa lub terenu zakładu pracy, w którym została utworzona.

3. Formacje obrony cywilnej utworzone przez wojewodów starostów i wójtów, zwane dalej „terenowymi formacjami obrony cywilnej” przeznaczone są do prowadzenia akcji ratunkowej na obszarze właściwej terenowo jednostki administracyjnej.

4. Zakładowa lub terenowa formacja obrony cywilnej może być skierowana, w razie konieczności, do akcji ratunkowych poza teren swojego działania. Decyzję w sprawie skierowania może podjąć:

- 1) właściwy terenowo szef ochrony ludności i obrony cywilnej;
- 2) tworzący zakładową formację obrony cywilnej.

5. Zakładowe formacje obrony cywilnej powinny wykonywać zadania zbieżne z zadaniami własnymi zakładu.

6. Organ ochrony ludności zlecający powołanie zakładowej formacji obrony cywilnej wyposaża ją w sprzęt ochrony osobistej.

7. W sprzęt specjalistyczny zakładową formację obrony cywilnej wyposaża kierownik zakładu w ramach posiadanego sprzętu.

8. W przypadku dodatkowych wymagań odnośnie sprzętu specjalistycznego koszty zakupu ponosi organ ochrony ludności zlecający powołanie zakładowej formacji obrony cywilnej.

Art. 46. 1. Obowiązek służby w obronie cywilnej polega na:

- 1) w czasie pokoju:
  - a) odbywaniu ćwiczeń i szkoleń,
  - b) uczestnictwa w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków,
  - c) odbywaniu zasadniczej służby;

- 2) w czasie zagrożenia wojną i wojny:
- a) pełnieniu w czasie wojny czynnej służby,
  - b) realizacji przypisanych im zdań wynikających z protokołów dodatkowych do Konwencji genewskich z dnia 12 sierpnia 1949 r. dotyczących ochrony ofiar międzynarodowych konfliktów zbrojnych sporządzonych w Genewie dnia 8 czerwca 1977 r.

2. Zasadniczą służbę lub szkolenie w obronie cywilnej w czasie pokoju odbywa się wyłącznie w okresie trwania obowiązku odbywania zasadniczej służby wojskowej oraz przeszkolenia wojskowego.

3. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Rady Ministrów, określi, w drodze rozporządzenia, termin rozpoczęcia i okres trwania obowiązku odbywania zasadniczej służby w obronie cywilnej oraz szkolenia w obronie cywilnej, uwzględniając stopień zagrożenia bezpieczeństwa państwa.

Art. 47. 1. Do służby w formacjach, o których mowa w art. 3 pkt 11, przeznaczają się i powołuje osoby zgodnie z art. 143 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej z zastrzeżeniem ust 2.

2. Osoby, o których mowa w art. 142 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, przeznaczają do służby w obronie cywilnej komendant formacji obrony cywilnej lub kierownik jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 139 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, a na stanowisko komendanta formacji – pracodawca, wójt lub burmistrz (prezydent miasta), starosta, wojewoda lub minister po zasięgnięciu, w uzasadnionych przypadkach, opinii lekarza.

Art. 48. Liczbę osób, które mogą być powoływane w danym roku kalendarzowym do odbycia ćwiczeń w obronie cywilnej planuje szef ochrony ludności obrony cywilnej województwa w porozumieniu z szefami ochrony ludności i obrony cywilnej powiatów i gmin lub miast z dwuletnim wyprzedzeniem, a następnie przedstawia ją odpowiednim organom wojskowym.

Art. 49. 1. Pracownikowi powołanemu do odbycia przeszkolenia w obronie cywilnej, szkolenia osób w obronie cywilnej, odbycia ćwiczeń w obronie cywilnej jak również do zwalczania klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków przysługuje uposażenie zasadnicze obejmujące składkę na ubezpieczenie społeczne, składkę na

ubezpieczenie zdrowotne a także zwrot kosztów dojazdu do miejsca powołania oraz wyżywienia i zakwaterowania.

2. Wysokość uposażenia zasadniczego za każdy dzień trwania przeszkolenia w obronie cywilnej, szkolenia osób w obronie cywilnej, odbywania ćwiczeń w obronie cywilnej, jak również do zwalczania klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków wynosi według stopnia wojskowego zachowanego ze służby wojskowej jednak nie mniejszy jak:

- 1) dla szeregowych członków formacji obrony cywilnej – według stopnia wojskowego dla kaprała;
- 2) dla komendantów formacji cywilnej – według stopnia wojskowego dla podporucznika.

3. Dla członków formacji obrony cywilnej nie posiadających stopnia wojskowego ustala się wartość uposażenia zasadniczego za każdy dzień trwania przeszkolenia w obronie cywilnej, szkolenia osób w obronie cywilnej, odbywania ćwiczeń w obronie cywilnej jak również do zwalczania klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków:

- 1) dla szeregowych członków formacji obrony cywilnej – według stopnia wojskowego dla kaprała;
- 2) dla komendantów formacji cywilnej – według stopnia wojskowego dla podporucznika.

4. W przypadku, gdy wartość uposażenia zasadniczego jest mniejsza niż z tytułu wynagrodzenia z zakładu pracy lub dochód pochodzący z prowadzenia działalności gospodarczej uposażenie zasadnicze za każdy dzień trwania przeszkolenia w obronie cywilnej, szkolenia osób w obronie cywilnej, odbywania ćwiczeń w obronie cywilnej jak również zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków przysługuje takie jak wartość wynagrodzenia lub dochodu pochodzącego z prowadzenia działalności gospodarczej jednak nie może być wyższa od 1/21 dwuipółkrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw.

5. Pobieranie uposażenia za czas przeszkolenia w obronie cywilnej, szkolenia osób w obronie cywilnej, odbycia ćwiczeń w obronie cywilnej jak również do zwalczania klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków powoduje zawieszenie na ten czas zasiłku dla bezrobotnych.

Art. 50. Finansowanie udziału formacji obrony cywilnej w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków odbywa się ze środków własnych budżetu województw i samorządów terytorialnych powołujących formacje obrony cywilnej.

Art. 51. 1. Koszty związane z utrzymaniem i zapewnieniem funkcjonowania formacji obrony cywilnej do odbywania zasadniczej służby w obronie cywilnej ponosi organ tworzący oddział.

2. Organy tworzące oddziały do odbywania zasadniczej służby w obronie cywilnej są zobowiązane do:

- 1) zapewnienia jej członkom zakwaterowania oraz warunków do pracy kadrze oddziału;
- 2) zapewnienia warunków do szkolenia i wykonywania zadań obrony cywilnej przez ich członków;
- 3) umożliwienia członkom formacji podnoszenia kwalifikacji ogólnych i zawodowych, w tym przeszkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 4) zapewnienia jej członkom całodziennego wyżywienia lub wypłaty równoważnika pieniężnego;
- 5) zaopatrzenia członków formacji w umundurowanie, odzież i obuwie ochronne oraz sprzęt ochrony osobistej;
- 6) pokrywania wydatków z tytułu uposażenia i innych należności pieniężnych członków i kadry oddziału oraz obowiązkowego ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków, a także przejazdów do miejsca wykonywania zadań obrony cywilnej i z powrotem;
- 7) zapewnienia członkom formacji możliwości korzystania z urządzeń socjalnych, kulturalnych i sportowych, jeżeli brak ich w miejscu zakwaterowania.

Art. 52. 1. W formacjach obrony cywilnej do odbywania zasadniczej służby w obronie cywilnej na stanowiska komendantów przeznacza się:

- 1) pracowników cywilnych na podstawie umowy o pracę,
- 2) żołnierzy zawodowych skierowanych do wykonywania zadań w obronie cywilnej oraz oddelegowanych funkcjonariuszy innych służb
– posiadających odpowiednie predyspozycje pedagogiczne oraz przygotowanie specjalistyczne.

2. Z wnioskiem o skierowanie żołnierza zawodowego lub oddelegowanie funkcjonariusza do wykonywania zadań w formacjach obrony cywilnej, o których mowa w ust. 1, występują organy tworzące te oddziały.

3. Zasady skierowania oraz przebieg służby żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy innych służb delegowanych do wykonywania zadań w obronie cywilnej zostaną określone rozporządzeniami Rady Ministrów dla poszczególnych resortów i służb.

Art. 53. 1. Ogólne kierownictwo i nadzór nad formacjami obrony cywilnej należy do właściwych szefów ochrony ludności i obrony cywilnej.

2. Nadzór nad przygotowaniem formacji obrony cywilnej przeznaczonych do wykonywania zadań specjalnych sprawują właściwi ministrowie.

Art. 54. 1. Wyposażenie formacji obrony cywilnej stanowią sprzęt i materiały ustalone tabelami należności, nabywane ze środków budżetu państwa przewidzianych na cele obrony cywilnej lub środków samorządów terytorialnych, podmiotów gospodarczych i organizacji społecznych.

2. W czasie prowadzenia ćwiczeń i w akcjach ratunkowych formacje obrony cywilnej mogą wykorzystywać nieruchomości i rzeczy ruchome oddane do używania w ramach świadczeń na rzecz obrony, na podstawie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 55. 1. Utworzenie oddziału obrony cywilnej, w którym osoby odbywają zasadniczą służbę w obronie cywilnej, wymaga zgody Szefa Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju.

2. Wnioski, w formie zbiorczych zestawień, o utworzenie oddziału, o którym mowa w ust. 1, zainteresowane organy składają do Szefa Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju w terminie do dnia 1 grudnia z dwuletnim wyprzedzeniem utworzenia oddziału.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, powinien zawierać:

- 1) oznaczenie organu wnoszącego o utworzenie oddziału;
- 2) określenie rodzaju oddziału;
- 3) miejsce stacjonowania oraz nazwę jednostki organizacyjnej, przy której oddział zostanie utworzony;
- 4) skład oddziału i jego strukturę organizacyjną.

4. Jeżeli organem tworzącym oddział obrony cywilnej, o którym mowa w ust. 1, jest wójt lub kierownik zakładu pracy, do wniosku załącza się opinię właściwego szefa obrony cywilnej województwa o celowości utworzenia oddziału.

Art. 56. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia ramowe struktury organizacyjne, podstawowe zadania, zasady tworzenia i przygotowania do działania podmiotów przewidzianych do realizacji zadań obrony cywilnej, wymienionych w art. 3 ust. 11, zasady ich wykorzystania w czasie pokoju oraz wojny, a także minimalne normatywy w zakresie zaopatrzenia w sprzęt, środki techniczne i umundurowanie niezbędne do wykonywania

zadań obrony cywilnej, biorąc pod uwagę zapewnienie właściwej efektywności ich wykorzystania w zwalczaniu klęsk żywiołowych, zagrożeń środowiska oraz usuwania ich skutków.

Rozdział 15

Finansowanie ochrony ludności i zabezpieczenie logistyczne

Art. 57. 1. Finansowanie ochrony ludności na poziomie gminy, powiatu i województwa, w tym samorządu województwa, planuje się w ramach budżetów odpowiednio gmin, powiatów i województw w szczególności na:

- 1) utrzymanie gotowości i sprawności systemu ostrzegania i alarmowania ludności;
- 2) tworzenie i odtwarzanie niezbędnych zasobów ochrony ludności;
- 3) realizację w ramach własnych kompetencji zadań z zakresu ochrony ludności określonych w art. 7 – 10.
- 4) doposażenie podmiotów ochrony ludności o których mowa w art. 3 pkt 2-7, 12 i 13 w niezbędny sprzęt do realizacji zadań obrony cywilnej w przypadku kiedy zakres ich realizacji wykracza poza zakres działania danego podmiotu. Może to nastąpić poprzez zwiększenie dochodów własnych lub subwencji dla organów ochrony ludności które uzgodniły przedmiotowy zakres działania.

2. Wojewoda wspiera samorząd gminny i powiatowy w realizacji zadań z zakresu ochrony ludności, dotyczących utrzymania systemów ostrzegania i alarmowania, budowli ochronnych i innych zadań będących w jego kompetencji, przekazując im odpowiednie środki rzeczowe lub finansowe na ich wykonanie.

3. Finansowanie zadań ochrony ludności na poziomie województwa i kraju planuje się w ramach budżetu państwa w częściach, którymi dysponują wojewodowie, minister właściwy do spraw wewnętrznych i inni ministrowie kierujący działami administracji rządowej a także w budżecie Agencji Rezerw Materiałowych oraz odpowiednio w budżetach samorządów województw.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych i pozostałe organy administracji rządowej planują środki na ochronę ludności w tym także na zadania zlecane samorządom terytorialnym, w ramach budżetu państwa w częściach, którymi dysponują w szczególności na:

- 1) budowanie i odtwarzanie niezbędnych zasobów ochrony ludności;

- 2) wspieranie działalności organizacji pozarządowych i humanitarnych;
- 3) szkolenie organów i podmiotów ochrony ludności;
- 4) przygotowanie organizacyjne do wykonywania zadań ochrony ludności przez administrację publiczną dotyczące w szczególności:
  - a) zapewnienia jednolitych systemów teleinformatycznych baz danych,
  - b) obsługi, przetwarzania i przekazywania informacji z systemów monitorujących sytuacje zagrożeń,
  - c) przekazywania i wymiany informacji pomiędzy podmiotami ochrony ludności,
  - d) wsparcia finansowego organów administracji publicznej i poszkodowanych wskutek wystąpienia sytuacji zagrożeń;
- 5) przygotowanie obrony cywilnej;
- 6) rozbudowę i modernizację systemów ostrzegania i alarmowania ludności o zagrożeniach;
- 7) rozbudowę i modernizację zasobu budowli ochronnych;
- 8) realizację Programów Doskonalenia Obrony Cywilnej, o których mowa w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Szef Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych w ramach planowania budżetowego opracowuje krajowy Program Doskonalenia Obrony Cywilnej którego szczegółowy zakres jest określony w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej. Środki finansowe o których mowa w niniejszym programie minister właściwy do spraw finansów publicznych uwzględnia w projekcie ustawy budżetowej w ramach środków finansowych przewidzianych dla organów wymienionych w krajowym Programie Doskonalenia Obrony Cywilnej opracowanym przez Szefa Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju.

6. Szef Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju w ramach planowania budżetowego wskazuje coroczne kierunki i zamierzenia do realizacji przez organy właściwe w sprawach ochrony ludności, o których mowa w art. 5 ust.1 pkt 7 – 9;

7. Zasady otrzymywania i rozliczania dotacji na zadania zlecone, o których mowa w ust. 3, określają przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 i 1948 oraz ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 198, 1609 i 1985).

Rozdział 16

Centralna Baza Magazynowa -

Art. 58. 1. Na potrzeby ochrony ludności i obrony cywilnej tworzy się Centralną Bazę Magazynową.

2. Centralną Bazę Magazynową tworzy Szef Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi w drodze rozporządzenia miejsca lokalizacji, normy wyposażenia, sposób zarządzania i administrowania obiektami oraz asortymentem Centralnej Bazy Magazynowej, biorąc pod uwagę możliwość efektywnego wykorzystania urządzeń i sprzętu służącego do zapewnienia wsparcia ludności cywilnej w sytuacjach kryzysowych, klęsk żywiołowych oraz zagrożeń militarnych.

Rozdział 17

Odszkodowania za szkody poniesione w związku z udziałem w działaniach związanych z ochroną ludności

Art. 59. W przypadku odszkodowań i zadośćuczynienia za szkody poniesione w trakcie działań związanych z ochroną ludności stosuje się art. 415 – 421, art. 445 i art. 448 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2016 r. poz. 380, 585 i 1579).

Art. 60. 1. Odszkodowanie i zadośćuczynienie przysługuje od Skarbu Państwa.

2. Odszkodowanie i zadośćuczynienie jest wypłacane ze środków pochodzących z rezerwy celowej ustalonej na ten cel w ustawie budżetowej na dany rok.

Art. 61. 1. Odszkodowanie i zadośćuczynienie przyznaje się na pisemny wniosek poszkodowanego lub członkom rodziny osoby poszkodowanej, która zmarła, złożony do właściwego wojewody.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, powinien zawierać:

- 1) nazwę organu, do którego jest skierowany oraz sprawy, której dotyczy;
- 2) imię, nazwisko oraz adres wnioskodawcy;
- 3) wysokość poniesionej szkody oraz czas, miejsce i okoliczności jej powstania;
- 4) rodzaj i rozmiar szkody na zdrowiu lub szkody majątkowej z którego wynika szkoda;

- 5) orzeczenie właściwej miejscowo komisji lekarskiej o stopniu uszczerbku na zdrowiu a w przypadku śmierci akt zgonu;
- 6) datę i podpis składającego pismo.

Art. 62. 1. Decyzję w sprawie odszkodowania lub zadośćuczynienia wydaje wojewoda właściwy ze względu na miejsce prowadzenia działań ratowniczych.

2. W przypadku gdy szkoda majątkowa powstała na terenie dwóch lub więcej województw, właściwy do wydania decyzji jest wojewoda, do którego wniosek został złożony jako pierwszy.

3. Wojewoda wydaje decyzję w sprawie odszkodowania i zadośćuczynienia niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie trzech miesięcy od dnia złożenia wniosku.

4. Od decyzji, o której mowa w ust. 3 przysługuje odwołanie do Szefa Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju w ciągu 14 dni od dnia doręczenia decyzji stronie.

5. Odszkodowanie i zadośćuczynienie jest wypłacane w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja o ustaleniu odszkodowania stała się ostateczna.

6. W sprawach przed sądem administracyjnym, o których mowa w ust. 1, Skarb Państwa reprezentuje wojewoda.

Art. 63. W przypadku wniesienia skargi do sądu administracyjnego stosuje się art. 50 – 62 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2016 r. poz. 718, 846, 996 i 1948).

Art. 64. Roszczenie o odszkodowanie przedawnia się z upływem roku od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o powstaniu szkody. Jednakże w każdym przypadku roszczenie przedawnia się z upływem trzech lat od dnia zakończenia działań ratowniczych w czasie lub następstwie których szkoda powstała.

Art. 65. W przypadku szkody poniesionej podczas ćwiczeń podmiotów ochrony ludności mają zastosowanie art. 59 – 64.

Rozdział 18

Przepisy karne

Art. 66. Kto wbrew obowiązkowi wykonywania zadań obrony cywilnej, o których mowa w art. 35 ust.1, uchyla się od ich wykonywania, podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 67. 1. Kto wbrew przepisom ustawy w czasie pokoju używa godeł, znaków lub nazw określonych w art. 40 oraz w rozporządzeniu o którym mowa w art. 36, podlega karze grzywny.

2. Kto wbrew przepisom ustawy używa w czasie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny godeł, znaków lub nazw, o których mowa w art. 40, oraz w rozporządzeniu o którym mowa w art. 36, podlega karze pozbawienia wolności lub aresztu.

Art. 68. Orzekanie o czyny określone w art. 65 – 67 następuje na podstawie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 19

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 69. W ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 17 otrzymuje brzmienie:

„Art. 17. W sprawach realizacji zadań obrony cywilnej właściwy jest Szef Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju oraz inne organy administracji, na zasadach określonych w ustawie z dnia.... o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. z ..... r. poz. ....).”;

2) art. 19 otrzymuje brzmienie:

„Art. 19. Organy administracji i kierownicy jednostek określonych w art. 18 uwzględniają w toku wykonywania zadań w zakresie obronności postulaty dotyczące potrzeb Sił Zbrojnych, przekazywane przez Ministra Obrony Narodowej lub organy wojskowe przez niego upoważnione, oraz postulaty dotyczące potrzeb obrony cywilnej, przekazywane przez Szefa Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju lub terenowe organy obrony cywilnej.”;

3) uchyla się art.137 i 138;

4) art. 139 ust. 2 otrzymuje brzmienie: „2. Służbę w obronie cywilnej odbywa się w organizacjach i formacjach obrony cywilnej.”

5) uchyla się art. 141;

6) w art. 143 uchyla się ust. 2;

- 7) w art.147 ust. 1 otrzymuje brzmienie: „1.Szef Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju może skrócić czas trwania służby lub szkolenia w obronie cywilnej.”;
- 8) w art.152 ust.4 otrzymuje brzmienie: „4.Szef Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju może wprowadzić również inne rodzaje wyróżnień.”;
- 9) w art. 155 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Szef Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju może uchylić każdą karę dyscyplinarną wymierzoną osobie odbywającej służbę w obronie cywilnej.”;
- 10) w art. 143 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Osobom, o których mowa w art. 142 ust. 1 pkt 2, przeznacza i nadaje przydziały do formacji pracodawca, wójt, burmistrz, prezydent, starosta i wojewoda, w tym na stanowisko komendanta, po zasięgnięciu, w uzasadnionych przypadkach opinii lekarza.”.
- 11) w dziale IV uchyla się rozdział 3.

Art. 70. W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz.446) w art. 7 w ust. 1 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) pkt 14 otrzymuje brzmienie:

„14) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego i materiałów służących ochronie ludności;”;
- 2) po pkt 14 dodaje się pkt 14a w brzmieniu:

„14a) ochrony ludności i obrony cywilnej;”;
- 3) po art. 74 dodaje się art 74a w brzmieniu:

„74a. Przy zachowaniu zgodności z programami ochrony ludności, o których mowa w ustawie o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. ....), dopuszcza się aby zasoby ochrony ludności tworzone przez starostę, o których mowa w Art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, przekazywane były powiatom i gminom a następnie podmiotom ochrony ludności. W ramach niniejszego wsparcia dopuszcza się przekazywanie środków na utrzymanie przedmiotowych zasobów.”.

Art. 71. W ustawie z dnia ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 486) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 14 w ust. 1 po pkt 13 dodaje się pkt 13a w brzmieniu:

„13a) ochrony ludności i obrony cywilnej;”;

2) po art. 53 dodaje się art 53a w brzmieniu:

„53a. Przy zachowaniu zgodności z programami ochrony ludności, o których mowa w ustawie o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. ....), dopuszcza się aby zasoby ochrony ludności tworzone przez wojewodę, o których mowa art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, przekazywane były powiatom i gminom a następnie podmiotom ochrony ludności. W ramach niniejszego wsparcia dopuszcza się przekazywanie środków na utrzymanie przedmiotowych zasobów.”.

Art. 72. W ustawie z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach (Dz. U. z 2016 r.poz. 716 i 1579) w art. 7 w ust. 1 po pkt 9 dodaje się pkt 9a w brzmieniu:

„9a) budowle ochronne przeznaczone do ochrony ludności cywilnej i zajęte pod nie grunty, jeżeli są wpisane do ewidencji budowli ochronnych prowadzonej przez właściwy terenowo organ ochrony ludności, za wyjątkiem części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej;”.

Art. 73. W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 543, 749 i 1020) w art. 29 wprowadza się następujące zmiany:

1) w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) ochrony ludności i obrony cywilnej;”;

2) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych sprawuje nadzór nad działalnością Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Szefa Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju, Urzędu do spraw Cudzoziemców, Krajowego Centrum Informacji Kryminalnej oraz Biura Ochrony Rządu.”.

Art. 74. W ustawie z dnia ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 w ust. 1 po pkt 15 dodaje się pkt 15a w brzmieniu:

„15a) ochrony ludności i obrony cywilnej;”;

2) po art 75a dodaje się art. 75b w brzmieniu:

„75b. Przy zachowaniu zgodności z programami ochrony ludności, o których mowa w ustawie o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. ....), dopuszcza się

aby zasoby ochrony ludności tworzone przez starostę, o których mowa w ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, przekazywane były powiatom i gminom a następnie podmiotom ochrony ludności, przekazując także środki na ich utrzymanie.”.

Art. 75. W ustawie z dnia z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2016 r. poz. 778, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 10 w pkt 15 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 16 w brzmieniu:
„16) potrzeb z zakresu ochrony ludności dotyczących infrastruktury i budowli mających istotny wpływ na bezpieczeństwo ludzi i środowiska przy zapewnieniu zgodności z wojewódzkim planem zagospodarowania przestrzennego oraz uwzględniając analizy i studia z zakresu zagospodarowania przestrzennego opracowywane na szczeblu powiatu;”;
- 2) w art. 15 w ust. 2 po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:
„4a) potrzeby z zakresu ochrony ludności dotyczących infrastruktury i budowli mających istotny wpływ na bezpieczeństwo ludzi i środowiska”;
- 3) w art. 3 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:
„5) w celu prawidłowego przygotowania zadań z zakresu ochrony ludności Rada Ministrów ujmuje w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju potrzeby dotyczące infrastruktury i budowli mających istotny wpływ na bezpieczeństwo ludzi i środowiska.”.

Art. 76. W ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 2 otrzymuje brzmienie:
„Art. 2. Zarządzanie kryzysowe to działalność organów administracji publicznej będąca elementem ochrony ludności określonej ustawą z dnia ...o ochronie ludności i obronie cywilnej w zakresie kierowania bezpieczeństwem narodowym, która polega na zapobieganiu sytuacjom kryzysowym, przygotowaniu do przejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych działań, reagowaniu w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych, usuwaniu ich skutków oraz odtwarzaniu zasobów i infrastruktury krytycznej”;

---

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 904, 961, 1250 i 1579.

2) w art. 8 w ust. 3 pkt 12 otrzymuje brzmienie:

„12) Szef Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Kraju”.

Rozdział 20

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 77. Formacje obrony cywilnej, utworzone na podstawie art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej w momencie wejścia w życie niniejszej ustawy stają się formacjami obrony cywilnej o których mowa w art. 43.

Art. 78. 1. Organy odpowiedzialne za opracowanie planów o których mowa w art. 20 ust. 1 opracowują je w przypadku stwierdzenia że obecnie obowiązujące plany nie spełniają wymagań określonych w niniejszej ustawie i rozporządzeniu wykonawczym o którym mowa w art. 20 ust 10.

2. Dotychczasowe plany obowiązują do czasu opracowania nowych planów o których mowa w art. 20 ust. 1.

Art. 79. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 166 ustawy, o której mowa w art. 69, zachowują moc do dnia wejścia w życie aktów wykonawczych wydanych na podstawie art. 23 ustawy, o której mowa w art. 1, jednak nie dłużej niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 80. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 22 i art. 57, które wchodzi w życie po upływie 36 miesięcy od dnia ogłoszenia.